

УДК 331.(477)

JEL classification: C3, C31

DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.01.021>

Лідія ШИНКАРУК,

доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: lidia_shyn@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-1763-4432>

Юрій ВЛАСЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент,
викладач кафедри економічної теорії,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: yuriywinner@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-7071-2984>

Вадим ГЕРАЩЕНКО,

аспірант кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ І РИНКУ ПРАЦІ В КОНТЕСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗРОСТАННЯ

Шинкарук Л., Власенко Ю., Геращенко В. Сучасні проблеми розподілу доходів і ринку праці в контексті інклюзивного зростання. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 1. С. 21–32. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.01.021>

Shynkaruk L., Vlasenko Y., Gerashchenko V. (2020). Suchasni problemy rozpodilu dokhodiv i rynku pratsi v konteksti inkluzyvnoho zrostantia [Modern problems of income and labor market distribution under inclusive growth]. *The Herald of Ternopil National Economic University*, Vol. 1. P. 21–32. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.01.021>

Анотація

Вступ. Сучасний стан розподілу доходів і особливості ринку праці є ключовим індикатором при визначенні можливостей забезпечення економічного розвитку країни та макроекономічної стабільності – як необхідного базису інклюзивного зростання. В Україні, на фоні незбалансованої економіки, високого рівня безробіття,

© Лідія Шинкарук, Юрій Власенко, Вадим Геращенко, 2020.

гендерної нерівності, соціального розшарування та посилення нерівності у доходах, ринок праці потребує зміни вектору розвитку, враховуючи вимоги інклюзивного економічного зростання.

Метою статті є дослідження стану розподілу доходів населення і особливостей ринку праці крізь призму інклюзивного підходу до економічного зростання та визначення базових принципів подолання диспропорцій на ринку праці, а також дослідження основних пріоритетів стратегії економічного зростання “Європа-2020”.

Методи дослідження. На основі аналізу науково-теоретичних підходів до інтерпретації концепції ринку праці, розподілу доходів, сутності інклюзивного зростання, міжнародних методів оцінки та обчислення індексу інклюзивного розвитку ми застосували системний підхід, використовуючи аналітичний, монографічний, макроекономічний, економіко-математичний методи вивчення цієї проблеми.

Результати. Сьогодні, на ринку праці України, розбалансований попит на робочу силу який виражається у дефіциті працівників робочих спеціальностей і надлишковій пропозиції робочої сили з вищою освітою та існує ще й незадоволений попит на вакансії, одна з причин невідповідність вимог, пропонованих професій та рівень кваліфікації, наявний у працівників. Структурні зрушення на ринку праці зумовлені трансформацією суспільних і економічних відносин в сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни в змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. Підтверджено, що саме вектор інклюзивного розвитку економіки України сприятиме подолання диспропорцій на ринку праці, стане одним із факторів збалансованого розвитку та підвищить рівень життя населення і знизить розрив у доходах.

Перспективи. Базовими принципами інклюзивного розвитку мають стати принципи рівних можливостей; принцип справедливості для всіх; принцип відкритості; принцип інклюзивних рішень; принцип верховенства закону; принцип інклюзивної демократії; принципи гідної праці та гідного рівня життя; принцип підприємницької активності для всіх; принцип соціальної згуртованості; принцип науковості. Предметом наших подальших наукових досліджень є визначення функцій інфраструктури інклюзивного ринку праці.

Ключові слова: ринок праці; інклюзивне зростання; інклюзивний індекс розвитку; Індекс Джині; робоча сила; рівень безробіття; зайнятість.

Формул: 0, **рис.:** 3, **табл.:** 2, **бібл.:** 12.

Abstract

Lidia SHYNKARUK, Yurii VLASENKO, Vadym GERASHCENKO

MODERN PROBLEMS OF INCOME AND LABOR MARKET DISTRIBUTION UNDER INCLUSIVE GROWTH

Introduction. The current state of income distribution and the particularities of the labor market is a key indicator in identifying opportunities for ensuring the country's economic development and macroeconomic stability as a necessary basis for inclusive growth. In Ukraine, against the backdrop of an unbalanced economy, high unemployment, gender

inequality, social stratification and increasing income inequality, the labor market needs to change the development vector, taking into account the demands of inclusive economic growth.

Purpose. *The purpose of our article is to investigate the state of distribution of population incomes and labor market features through the prism of an inclusive approach to economic growth and to identify basic principles for overcoming labor market imbalances, as well as to explore the key priorities of the Europe 2020 economic growth strategy.*

Methods. *Based on the analysis of scientific-theoretical approaches to the interpretation of the concept of the labor market, income distribution, the essence of inclusive growth and international methods of assessment and calculation of the index of inclusive development, we applied a systematic approach using analytical, monographic, macroeconomic, economic and mathematical methods of studying this problem.*

Results. *Today, in the labor market of Ukraine, there is a balanced demand for labor, which is reflected in a shortage of workers of specialties and excess supply of workers with higher education, and there is still unmet demand for vacancies, one of the reasons for the mismatch of requirements, the offered professions and the level of qualification available in employees. It is confirmed that the vector of inclusive development of the economy of Ukraine will help to overcome imbalances in the labor market, will become one of the factors of balanced development and will increase the standard of living of the population and reduce the income gap. Reducing the income gap as one of the main priorities of inclusive growth should be realized through improving the social policy of the state, ensuring structural transformations in the Ukrainian economy, establishing a real minimum wage and the size of the consumer basket, improving the monitoring of labor market forecasting and education the labor market in skilled labor and the expansion of opportunities for increasing the competitiveness of the workforce through the improvement of educational services.*

Discussion. *The basic principles of inclusive development should be the principles of equal opportunities; the principle of justice for all; the principle of openness; the principle of inclusive solutions; the rule of law; the principle of inclusive democracy; principles of decent work and decent living standards; the principle of entrepreneurial activity for all; the principle of social cohesion; principle of being scientific. The subject of our further research is to identify the infrastructure functions of an inclusive labor market.*

Keywords: *labor market; inclusive growth; inclusive development index; Gini index; labor force; unemployment rate; employment.*

Formulas: 0, fig.: 3; tabl.: 2, bibl.: 12.

Постановка проблеми. Концепція інклюзивного зростання виникла у відповідь на виклики, загрози та негативні тенденції у світовій економіці. Політична нестабільність, національні макроекономічні дисбаланси, економічна нерівність та соціальні проблеми – це головні питання, які потребують нових підходів до їх вирішення, що вимагає зміни парадигми економічного зростання. В Україні, як і в усьому світі, більш поглиблені дослідження повинні запропонувати можливості адаптації наявної моделі економічного зростання для більш ефективного вирішення питань соціальної сфери, економічної нерівності, гендерної політики та екології. Так, у вересні 2017 р.

Уряд України представив Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», у якій визначено базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР). У доповіді окреслені результати адаптації 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку [2]. Глобальні Цілі сталого розвитку були затверджені у 2015 р. на саміті ООН з питань сталого розвитку. За ініціативи Уряду України та за сприяння системи ООН в Україні протягом року тривав відкритий та інклюзивний процес адаптації ЦСР. Інклюзивність, зокрема, визначено пріоритетом стратегії економічного зростання «Європа-2020».

Інклюзивне зростання принципово відрізняється від класичних підходів до економічного зростання, оскільки має ширші цілі, ніж збільшення доходів і ВВП, та вимагає, щоб уряд країни активно працював для досягнення цих цілей, не припускаючи, що позитивні результати автоматично з'являтимуться в результаті зростання; зміщує акцент на розвиток людини й підвищення її добробуту та зниження рівня бідності й нерівності; спрямоване на спонукання та залучення до активної участі в економіці, а не лише на результати розподілу.

Окрім моделі інклюзивного зростання, на Всесвітньому економічному форумі, який традиційно щороку проходить у Давосі (Швейцарія), запропоновано Індекс інклюзивного зростання та розвитку (Inclusive Growth and Development Index, IDI) [3]. Необхідність введення нового індексу обґрунтовано тим, що пріоритети економічної політики мають переорієнтуватися на більш ефективну протидію незахищеності і нерівності, які супроводжують технологічні зміни й глобалізацію. Індекс інклюзивного розвитку ґрунтується на 12 індикаторах, об'єднаних у три групи, які оцінюють рівень економічного розвитку краще від індикатора зростання ВВП. Три основні частини IDI охоплюють: зростання і розвиток (у тому числі зростання ВВП, зайнятості, продуктивності праці, очікуваної тривалості життя); інклюзивність (медіанний дохід домогосподарств, рівень бідності та нерівності); справедливість між поколіннями і стійкість (рівень заощаджень, демографічного навантаження, державного боргу, забруднення навколишнього середовища). Відповідно у цій публікації дослідження ринку праці в Україні буде проводитися з використанням індикаторів індексу інклюзивного зростання та розвитку.

Мета дослідження – проведення діагностики стану розподілу доходів населення на ринку праці крізь призму інклюзивного підходу до економічного зростання та визначення базових принципів подолання диспропорцій на ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вирішенню проблеми інклюзивного зростання, формування інклюзивного суспільства та розвитку інклюзивного ринку праці присвячені наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема таких як: Д. Асмоглоу, А. Базилюк, З. Бедос, Р. Болінг, С. Голандер, А. Грищенко, В. Дмитрук, О. Жулин, Т. Затонацька, Д. Ейсемоглу, Л. Ємельяненко, С. Кожемякіна, А. Колот, А. Колупасва, Е. Лібанова, Л. Шинкарук. Водночас опрацьовані й проаналізовані наукові праці за цим напрямом дослідження показали, що немає єдиної точки зору щодо сутності інклюзії, а також недостатньо відображені визначення категорій «інклюзивний ринок праці» та «інклюзивна інфраструктура ринку праці». Тому, ми вважаємо, що вибрана для розгляду тема дослідження є актуальною та важливою сьогодні.

Останніми роками концепція інклюзивності активно обговорюється і в Україні, проте здебільшого у контексті освіти чи працевлаштування людей з інвалідністю і менше – як модель економічного розвитку. Водночас проблема бідності та критичний рівень розшарування населення і взаємної недовіри потребують нових інклюзивних підходів в економіці.

Ринок праці належить до ринку ресурсів та водночас вважається складним і динамічним компонентом ринкової економічної системи. Особливістю формування попиту і пропозиції на цьому ринку є те, що вони формуються під впливом ринків споживчих товарів і послуг, тому попит на ресурси формується як похідний попит (*derived demand*), пропозиція ресурсів зрештою також залежить від пропозиції споживчих благ.

Досліджуючи ринок праці на мікрорівні, ми акцентуємо увагу на диференціації заробітної плати, що зумовлює нерівність у розподілі особистих доходів. Виокремлюють такі причини нерівномірності розподілу доходів: відмінності в здібностях (фізичних та інтелектуальних), відмінності освіти і кваліфікації, працьовитість і мотивацію, професійну ініціативність та схильність до ризику, походження, зв'язки, розмір сім'ї, володіння власністю, удачу, везіння та ін. Міру нерівності доходів відображає крива Лоренца (*Lorenz curve*), яка показує фактичний розподіл доходів. Реальне суспільство не характеризується ні абсолютною рівністю, ні абсолютною нерівністю. Реально найбідніша частина населення отримує, як правило, 5–6%, а найбагатша – 40–45% доходу. Рівень нерівномірності розподілу доходів визначається за допомогою індексу (коефіцієнта).

Криві Лоренца по Україні за 2010–2018 рр. вказують на відсутність значних системних покращень ситуації з розподілом доходів населення (рис. 1), оскільки у 2010 р. майже 90% населення України володіло близько 60% сукупного доходу, а 10% населення – 40%, за 2012 р. 96% населення мало 64% сукупного доходу і 4% населення – 36% доходу; в 2018 р. 87% населення володіють всього 58% сукупного доходу, а 13% – 42 % [4]. Збільшення розриву між доходами багатих і бідних зумовлено комплексом факторів не лише економічного характеру (вплив світової кризи, зменшення обсягів інвестицій, економічна рецесія, стагнація економіки внаслідок повільних та непослідовних економічних і соціальних реформ), а й поглиблення економічної кризи внаслідок військового конфлікту на Сході України, що значно вплинуло на зниження купівельної спроможності населення, зменшення робочих місць та зростання масштабів бідності. У цих умовах соціальна політика держави повинна бути спрямована на те, щоб відхилення лінії кривої Лоренца від лінії абсолютної рівності не було надмірним, що знижуватиме розрив у доходах і є одним із основних пріоритетів інклюзивного зростання.

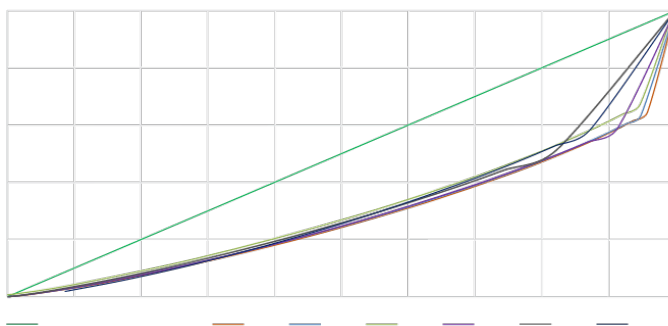

Рис. 1. Крива Лоренца розподілу доходів населення України, 2010–2018 рр.
Джерело: розроблено за даними [4].

Індекс Джині (Gini coefficient) розраховується, як відношення площі сегмента, утвореного кривою Лоренца і лінією рівномірного розподілу, до площі трикутника нижче лінії рівномірного розподілу. У свіжому «Індексі нерівності» за 2019 р., опублікованому виданням The Guardian, Україна – на першому місці за рівномірним розподілом багатства і доходів. Тобто розрив між багатими й бідними, згідно з рейтингом, в нашій країні найменший, порівняно з іншими країнами світу. Цей показник нерівності враховує розподіл доходів країни, де 0 – це повна рівність, а 100 – це цілковита нерівність. Таким чином, за індексом Джині, використовуючи дані Світового банку, визначено, що Південна Африка, Намібія і Гаїті є одними з найбільш нерівних країн з точки зору розподілу доходів. За Індексом Джині Україна, Словенія і Норвегія належать до країн з найнижчою нерівністю доходів населення (рис. 2).

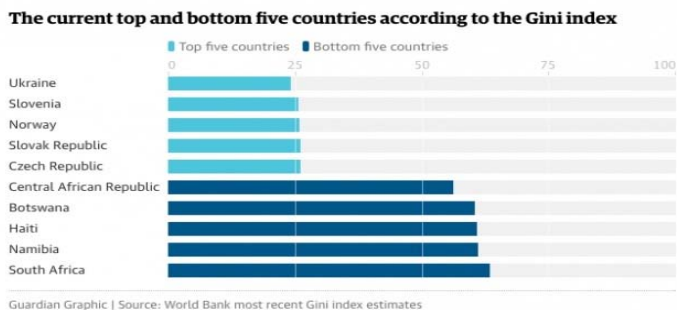

Рис. 2. Розподіл доходів за Індексом Джині [5]

На відміну від кривої Лоренца, яка демонструє значну диференціацію доходів населення України, коефіцієнт Джині вказує на протилежний результат (рис. 3). За 2010–2018 рр. значення коефіцієнта змінилося з 24,82 до 26,5 і демонструє незначне зростання. Україна разом зі Словенією, Норвегією, Словаччиною та Чехією потрапила в лідери країн з найнижчою нерівністю доходів населення (рис. 2), але уряди цих країн реалізують політику вирівнювання доходів через підтримку високого рівня соціального захисту. В Україні значення коефіцієнта Джині у 2017 р. становило 25,5%.

Порівняно з розвинутими країнами це є один з найнижчих показників, що доводить незначну різницю між бідними та багатими та вказує на низьку диференціацію доходів населення, оскільки загалом у високорозвинених країнах коефіцієнт Джині такий: Німеччина – 30%, Франція – 29%, Данія – 27% [5].

Якщо комплексно оцінювати рівень і якість життя населення України, то ми займаємо далеко не перші позиції у світових рейтингах, і виникає багато запитань щодо реальності оцінювання диференціації доходів населення, оскільки на оцінювання показника нерівності доходів впливає багато чинників, зокрема оцінювання неформального сектору економіки та тіньові доходи заможних верств населення, якість вибірових обстежень домогосподарств та обсяги тіньового сектора економіки.

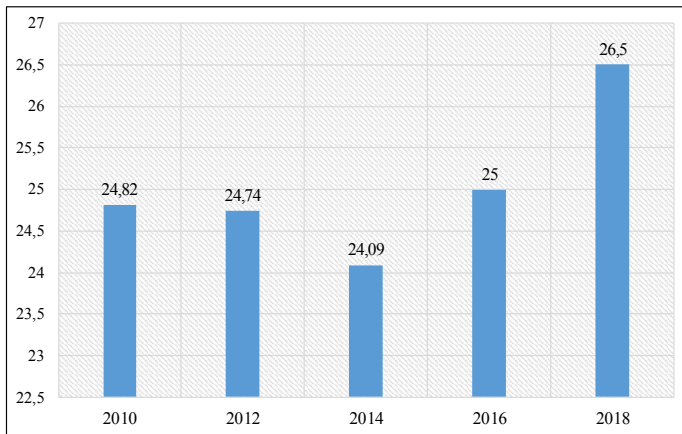

Рис. 3. Динаміка коефіцієнта Джині в Україні, 2010–2018 рр.

Джерело: розроблено з використанням джерела [6].

Сьогодні на ринку праці України розбалансований попит на робочу силу, який виражається у дефіциті працівників робочих спеціальностей і надлишковій пропозиції робочої сили з вищою освітою. Крім цього, простежується незадоволений попит на вакансії, що спричинено невідповідністю вимог, пропонованих професій та рівнем кваліфікації працівників. Структурні зрушення на ринку праці зумовлені трансформацією суспільних та економічних відносин у сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни в змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. Для України також актуальними є внутрішні чинники соціально-економічної нестабільності, пов'язані із посиленням соціальної напруги в суспільстві на фоні зниження рівня життя, погіршенням умов зайнятості, територіальними та професійно-кваліфікаційними диспропорціями між попитом та пропозицією на ринку праці, загостренням ситуації на локальних ринках праці.

Серед інструментів регулювання ринку праці найбільш перспективними вважаються ті, що враховують об'єктивний вплив глобальних трендів і спрямовані на активізацію інноваційної зайнятості, підприємницької активності населення, забезпечення збалансованості ринку освітніх послуг та ринку праці, прогнозування обсягу й

структури попиту і пропозиції на ринку праці, підвищення конкурентоспроможності фахівців та розширення кола гідних робочих місць.

Протягом останніх років український ринок праці зазнав трансформації, яка супроводжувалася низкою негативних наслідків, у тому числі пов'язаних зі зниженням продуктивності праці, погіршенням умов зайнятості, розширенням неформального сектора тощо. Вагомими є вияви професійного та якісного дисбалансу попиту та пропозиції на національному ринку праці, збільшення навантаження на регіональні ринки праці, зростання безробіття та соціальної напруги в країні.

На ринку праці України більшість вакансій створюється саме для робітничих спеціальностей, а серед безробітних переважають люди з вищою освітою. Такий дисбаланс на ринку праці вимагає переорієнтації системи освіти, оскільки підприємства відчувають брак робочої сили, але працівників для них доводиться шукати із тих, які не перебувають на обліку центрів зайнятості. Водночас значна частина незайнятих осіб знаходиться на тимчасових заробітках за кордоном, вони працюють неофіційно і якщо врахувати, що людина проживає поза сім'єю та робить витрати на своє утримання сама, у багатьох випадках отримують зарплату у конвертах, без соціального пакета та права на пенсію у майбутньому, то і в Україні є можливість отримати роботу з такою самою оплатою. На сьогодні українські підприємці відчувають великий брак людського ресурсу – як робочого, так і креативного, офісного.

Так, за даними Державної служби статистики України, чисельність зайнятого населення у I півріччі 2018 р., порівняно з I півріччям 2017 р., зросла на 162 тис. осіб та становила 16,3 млн осіб. За віковими групами: майже половину зайнятих громадян становили особи віком 40–59 років, 29% – особи у віці від 30 до 39 років, 19% – від 15 до 29 років. За професійними групами: 41% зайнятих становили керівники, службовці, професіонали та фахівці, 19% – особи, що займали робочі місця, які належать до класу найпростіших професій, 17% – працівники сфери торгівлі та послуг, 12% – кваліфіковані робітники з інструментом та сільського господарства, 11% – робітники з обслуговування та машин.

Чисельність безробітного населення (за методологією МОП) у I півріччі 2018 р., порівняно з I півріччям 2017 р., скоротилася на 109 тис. осіб та становила 1,6 млн осіб. За віковими групами: серед безробітних 29% становили особи віком від 15 до 29 років, 31% – особи у віці від 30 до 39 років, 22% – у віці від 40 до 49 років. За причинами незайнятості: серед безробітних частка осіб, які звільнилися за власним бажанням, становила 36%, вивільнених з економічних причин – 22%, частка безробітних, у яких робота мала сезонний характер, – 12%, частка осіб, які не змогли знайти роботу після закінчення строку контракту, – 9%, після закінчення навчальних закладів – 8% (табл. 1) [7].

На ринку праці за 2012–2018 рр. (табл. 2) простежується чітка динаміка скорочення зайнятості за всіма видами діяльності. Серед зареєстрованих безробітних за видами економічної діяльності: 19% раніше були зайняті у сфері торгівлі; 17% – у державному управлінні, обороні, обов'язковому соціальному страхуванні; 14% – у переробній промисловості; 13% – у сільському, лісовому та рибному господарстві [7].

Таблиця 1

Основні показники ринку праці (2010–2018 рр.)

	у тому числі											
	Економічно активне населення						безробітне населення (за методологією МОП)					
	у віці 15–70 років			працездатного віку			зайняте населення			у віці 15–70 років		
	у серед-ньому, тис. осіб	у % до відповідної вікової групи	у серед-ньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у серед-ньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у серед-ньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у серед-ньому, тис. осіб	у % до економічно активного населення відповідної вікової групи	у серед-ньому, тис. осіб	у % до економічно активного населення відповідної вікової групи
2010	20 894,1	63,6	19 164,0	71,9	19 180,2	58,4	17 451,5	65,5	1 713,9	8,2	1 712,5	8,9
2011	20 893,0	64,2	19 181,7	72,6	19 231,1	59,1	17 520,8	66,3	1 661,9	8,0	1 660,9	8,7
2012	20 851,2	64,5	19 317,8	72,9	19 261,4	59,6	17 728,6	66,9	1 589,8	7,6	1 589,2	8,2
2013	20 824,6	64,9	19 399,7	72,9	19 314,2	60,2	17 889,4	67,3	1 510,4	7,3	1 510,3	7,8
2014	19 920,9	62,4	19 035,2	71,4	18 073,3	56,6	17 188,1	64,5	1 847,6	9,3	1 847,1	9,7
2015	18 097,9	62,4	17 396,0	71,5	16 443,2	56,7	15 742,0	64,7	1 654,7	9,1	1 654,0	9,5
2016	17 955,1	62,2	17 303,6	71,1	16 276,9	56,3	15 626,1	64,2	1 678,2	9,3	1 677,5	9,7
2017	17 854,4	62,0	17 193,2	71,5	16 156,4	56,1	15 495,9	64,5	1 698,0	9,5	1 697,3	9,9
2018	17 939,5	62,6	17 296,2	72,7	16 360,9	57,1	15 718,6	66,1	1 578,6	8,8	1 577,6	9,1

Джерело: наведено з використанням інформації [7].

Таблиця 2

Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012–2018 рр.

(тис. осіб)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Усього зайнято	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9	16156,4	16360,9
Сільське, лісове та рибне господарство	3308,5	3389,0	3091,4	2870,6	2866,5	2860,7	2937,6
Промисловість	3236,7	3170,0	2898,2	2573,9	2494,8	2440,6	2426,0
Будівництво	836,4	841,1	746,4	642,1	644,5	644,3	665,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4160,2	4269,5	3965,7	3510,7	3516,2	3525,8	3654,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1150,9	1163,6	1113,4	998,0	997,2	991,6	995,1
Тимчасове розміщення й організація харчування	326,7	328,9	309,1	277,3	276,7	276,3	283,0
Інформація та телекомунікації	297,9	299,9	284,8	272,9	275,2	274,1	280,3
Фінансова та страхова діяльність	315,8	306,2	286,8	243,6	225,6	215,9	214,0
Операції з нерухомим майном	322,2	314,3	286,1	268,3	255,5	252,3	259,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	504,1	493,6	456,0	422,9	428,1	415,8	437,9
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	343,9	343,3	334,3	298,6	304,3	297,9	304,3
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1003,62	962,3	959,52	974,52	973,1	979,7	939,3
Освіта	1633,2	1611,2	1587,7	1496,5	1441,4	1423,4	1416,5
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4	1013,6	995,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	225,6	226,5	221,2	207,9	201,6	199,8	196,9
Інші види економічної діяльності	414,3	423,0	382,2	344,7	345,8	344,6	355,2

Джерело: наведено на основі джерела [7].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження дало змогу підтвердити, що саме вектор інклюзивного розвитку економіки України сприятиме подоланню диспропорцій на ринку праці, стане одним із факторів збалансованого розвитку національної економіки, підвищить рівень життя населення і зменшить різницю в доходах. Зниження розриву у доходах як один із основних пріоритетів інклюзивного зростання необхідно реалізувати через удосконалення соціальної політики держави, забезпечити структурні трансформації в економіці України [8], встановлення реальної мінімальної заробітної плати і розміру споживчого кошика,

покращення моніторингу ринків праці та освіти з метою прогнозування потреб ринку праці у кваліфікованій робочій силі та розширення можливостей для нарощення конкурентоспроможності робочої сили через удосконалення освітніх послуг.

Базовими принципами інклюзивного розвитку мають стати такі принципи: рівних можливостей; справедливості для всіх; відкритості; інклюзивних рішень; верховенства закону; інклюзивної демократії; гідної праці та гідного рівня життя; підприємницької активності для всіх; соціальної згуртованості; науковості. Предметом подальших наукових досліджень має бути інфраструктурне забезпечення інклюзивного ринку праці.

Література

1. Europe 2020. A strategy for smart sustainable and inclusive growth. European Commission. 2010. URL : http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.
2. http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
3. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2017.pdf
4. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. https://www.theguardian.com/inequality/datablog/2017/apr/26/inequality-index-where-are-the-worlds-most-unequal-countries?CMP=share_btn_fb.
6. The World Bank. URL : <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?>
7. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/rp/ean/ean_u/arh_osp_rik_u.htm
8. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь / [Шинкарук Л. В., Бевз І. А., Барановська І. В. та ін.]; за ред. чл.-кор. НАН України Л. В. Шинкарук; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2015. 304 с.
9. Геєць В., Грищенко А. Вихід з кризи (Роздуми над актуальним у зв'язку з прочитаним). *Економіка України*. 2013. № 6. С. 4–10.
10. Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. та ін. Інклюзивна школа: особливості організації та управління. Київ : ФОП І. С. Парашин, 2010. 128 с.
11. Базиліук А. В., Жулин О. В. Інклюзивне зростання як основа соціально-економічного розвитку. *Економіка та управління на транспорті*. 2015. Вип. 1. С. 19–29. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eut_2015_1_5.
12. Лібанова Е. М. Ринок праці : навч. посібник. Київ : Центр навч. л-ри, 2003. 224 с.

References

1. Europe 2020. A strategy for smart sustainable and inclusive growth (2010). ec.europa.eu. Retrieved from http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm [in English].
2. http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf [in Ukrainian].
3. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2017.pdf [in English].
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. https://www.theguardian.com/inequality/datablog/2017/apr/26/inequality-index-where-are-the-worlds-most-unequal-countries?CMP=share_btn_fb [in English].

6. The World Bank. URL: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?> [in English].
7. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ_2007/rp/ean/ean_u/arh_osp_rik_u.htm [in English].
8. Strukturni transformatsiyi v ekonomitsi Ukrayiny: dynamika, superechnosti ta vplyv na ekonomichnyy rozvytok : naukova dopovid' / [Shynkaruk L.V., Bezv I.A., Baranovs'ka I.V. ta in.] ; za red. chl.-kor. NAN Ukrayiny L.V. Shynkaruk ; NAN Ukrayiny, DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrayiny». K., 2015. 304 [in Ukrainian].
9. Heyets V. Vykhid z kryzy (Rozdumy nad aktual'nym u zv'yazku z prochytanym) / V. Heyets, A. Hryshchenko // Ekonomika Ukrayiny. 2013. – № 6. P. 4 – 10 [in Ukrainian].
10. Kolupayeva A., Sofiy N., Nayda Y. ta in. Inklyuzyvna shkola: osoblyvosti orhanizatsiyi ta upravlinnya. Kyiv : FOP I.S. Parashyn, 2010. 128 [in Ukrainian].
11. Bazylyuk A. V. Inklyuzyvne zrostannya yak osnova sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku / A. V. Bazylyuk, O. V. Zhulyn // Ekonomika ta upravlinnya na transporti. 2015. Vyp. 1. 19–29. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eut_2015_1_5 [in Ukrainian].
12. Libanova E.M. Rynok pratsi: Navch. posibnyk. Kyiv : Tsentr navchal'noyi literatury, 2003. 224 [in Ukrainian].

Статтю отримано 6 лютого 2020 р.

Article received February 6, 2020.